

10.10. 2025

Høringssvar Opplæringstilbudet i Trøndelag – tilbudsstruktur 2026-2027

Dette høringssvaret er utarbeidet med bakgrunn i de skolene OKS Trøndelag SA pr. i dag har samarbeid med og innenfor de utdanningsprogram og lærefag kontoret er godkjent for [Våre fag - OKS Trøndelag SA \(okstrondelag.no\)](https://okstrondelag.no). Da opplæringskontoret har et stort geografisk område å forholde seg til, tas det utgangspunkt i flere regioner i vårt høringssvar. Dette framkommer under hver sak. OKS Trøndelag SA svarer ut ifra lærebedrifter som er medlemmer i opplæringskontoret.

Region Fosen

Fylkesdirektørens forslag til tilbudsstruktur, inneholder ingen endringer. Det er et behov for Vg2 klasser innenfor både barne- og ungdomsarbeiderfaget og helsearbeiderfaget OKS Trøndelag SA støtter igangsetting av Vg2 helsearbeiderfaget og Vg2 barne- og ungdomsarbeiderfaget for å sikre nok elever som går inn i arbeidslivet som lærlinger. Med bakgrunn i at det i de senere årene har vært et stort behov for flere lærlinger innenfor helsearbeiderfaget. Det er pr. oktober 2025 ni ledige læreplasser i region Fosen på helsearbeiderfaget.

Region Innherred

OKS Trøndelag SA registrerer at tilbudet på helse- og oppvekstfag er tatt ned skoleåret 2025-2026, samt at det er foreslått ytterligere en reduksjon på Vg2 barne- og ungdomsarbeiderfaget i Innherred. Dette er ikke i tråd med næringslivets behov.

OKS Trøndelag SA sendte på vegne av sine lærebedrifter et notat som uttrykte en bekymring knyttet til tilbudsstrukturen innen oppvekst på Innherred. Høsten 2025 er det fortsatt ledige læreplasser i barne- og ungdomsarbeiderfaget. Innherred som region har et aktivt næringsliv med stor vekst. Det skaper et behov for fagarbeidere innenfor oppvekstsektoren.

Rekrutteringsbehov

Det rekrutteringsbehovet som OKS Trøndelag SA skisserte høsten 2024 er et tydelig argument for at det må opprettholdes klasser på de fleste videregående skolene i Innherredsregionen.

Det er av betydning å beholde de søkbare tilbudene slik at de oppleves som stabile for Innherred og ivaretar nettverk og kompetanse som er bygd opp over tid på den enkelte videregående skole. En stadig nedskalering av yrkesfagtilbudene på de enkelte distriksskolene vil svekke skolene og gi for lav rekruttering innenfor yrkesfag. Dette vil føre til for lite tilgang på arbeidskraft i distriktene, og OKS Trøndelag SA ser nå, på vegne av våre medlemsbedrifter på Innherred, en konsekvens av dette.

Årets formidling

Innherred har høsten 2025 flere ledige lære plasser i Barne- og ungdomsarbeiderfaget. Det er i Innherredsregionen også gjennomført formidling i Barne- og ungdomsarbeiderfaget hos selvstendige lærebedrifter, og disse lærebedriftene har fylt sine lære plasser. Til sammen har disse selvstendige lærebedriftene og flere lærebedrifter gjennom OKS Trøndelag SA rekruttert alle elever som var til formidling fra Vg2-klassene ved Steinkjer videregående skole, Verdal videregående skole og Levanger videregående skole. I tillegg alle elever til formidling fra voksenopplæringsklassen ved Levanger videregående skole. Med de fortsatt ledige lære plassene tilsier behovet i næringslivet at det er rom for Vg2-klasser på både Levanger videregående skole og Verdal videregående skole.

Historikk og utvikling

Det må opprettholdes et tilbud for Vg2 Barne- og ungdomsarbeiderfag på de fleste videregående skolene i Innherredsregionen, og det bør minimum være tilsvarende antall klasser som fra skoleåret 2024-2025. Vi ser at det også tas ned en Vg2-klasse ved Steinkjer videregående skole. Hvorfor det?

Det har vært stabile elevtall for Barne- og ungdomsarbeiderfaget ved Verdal videregående skole de siste ti skoleårene med minimum en klasse på Vg2. Dette i tillegg til at Levanger videregående skole har hatt tilsvarende klassestørrelser. Søkertallet til Vg2 Barne- og ungdomsarbeiderfaget ved Verdal videregående skole for skoleåret 2024-2025 var ni søkere på åtte elev plasser, og ved Levanger videregående skole var tallet ni søkere på 15 plasser. Antall elever i disse klassene dette skoleåret endte reelt opp på henholdsvis 12 og 18 elever. Steinkjer videregående skole hadde det høyeste antall elever på Vg2 Barne- og ungdomsarbeiderfaget på over fem år, med 22 elever skoleåret 2024-2025.

Helse- og oppvekstfag med studiekompetanse

Endelig opplæringstilbud for skoleåret 2025-2026 viser at kapasiteten på Vg1 Helse- og oppvekstfag med studiekompetanse (HOS) økes fra én til to klasser ved Verdal videregående skole. Å øke kapasiteten på studiespesialisering på bekostning av yrkesfag, er i strid med nasjonale føringer og næringslivets behov i Trøndelag. Opplæringsloven er tydelig på at tilbudet innen videregående opplæring skal tilpasses samfunnets behov (§5-3).

Næringslivet rekrutterer ikke fagarbeidere fra et slikt tilbud. I løpet av de siste 10 årene har det vært 1 elev fra HOS som er formidlet til en medlemsbedrift på Innherred. Med et HOS-tilbud skaper Trøndelag fylkeskommune et springbrett for bachelorutdanning og annen høyere utdanning innenfor oppvekstsektoren. Det er ingen garanti for at disse elevene fullfører høyere utdanning innen oppvekstsektoren.

Muligheter for arbeid etter fagbrevet

OKS Trøndelag SA har vist til et rekrutteringsbehov for Innherred. Dette handler på kort sikt om å fylle ledige læreplasser. På lang sikt handler dette om rekruttering til ordinære stillinger innen oppvekstsektoren. I de siste årene er det flere nyutdannede Barne- og ungdomsarbeidere som får seg videre arbeid med sitt fagfelt etter læretiden, og det er flere utlysninger for fagarbeiderstillinger i skoler og barnehager. Stillingsutlysninger på Innherred per juni 2025 viser at det etterspørres Barne- og ungdomsarbeidere i 5 ulike annonser på Innherred. Noen av disse annonsene etterspør flere ansatte i en og samme utlysning.

ITM fagene:

Kompetanse innenfor IT- fagene trengs i framtiden for å dekke behovet for support og drift til både private kunder, internt i bedrifter og kommuner. Distriktene vil fortsatt ha et behov for faglært arbeidskraft innenfor ITM fagene og det vil være et økende behov i takt med helsesektorens behov for velferdsteknologi. Andelen lønnstakere over 55 år er for eksempel i Namdalen 16 % for IKT-yrker samlet. Tilsvarende andel i Trøndelag er 13 % (Tall i Trøndelag, 2023). Behovet for arbeidskraft innen ITM-fag vil ikke dekkes av et skoletilbud på Levanger. Raserer man breddetilbudene i distriktene vil mange ungdommer oppleve å ta valg som ikke er rett for dem, noe som øker faren for frafall i videregående skole. Elevene ønsker i stor grad å gå på deres nærscole og tar valg utfra det tilbudet som skolen har og det er ikke næringslivet tjent med. Læreplanverket etter Fagfornyelsen tydeliggjør betydningen av elever og lærlingers digitale ferdigheter. Det virker derfor å gå imot dette læreplanverket dersom tilbudet på ITM reduseres og sentraliseres.

Service og administrasjonsfag:

Det er avgjørende for næringslivets behov at det opprettholdes tilbud på Vg2 service-sikkerhet og administrasjon. OKS Trøndelag SA registrerer over tid at det blir færre som blir lærlinger i service- og administrasjonsfaget, mens det er store muligheter for læreplass. Det har skjedd i sammenheng med nedskaleringen av dette skoletilbudet på flere skoler, særlig nord i Trøndelag.

Elevene som går dette, bør få informasjon om mulighet til at de kan fordype seg i Service- og administrasjonsfaget. Eksempelvis om Vg2 SR elever tar YFF i Service- og administrasjonsfaget, får de to år og tre måneder læretid i Service- og administrasjonsfaget. For OKS Trøndelag SA sine bedrifter kan man se tendenser til et lavere inntak av lærlinger og rekruttering i 2020 og årene etter. Flere bedrifter har gitt opp å tilsette lærlinger da de ikke har fått søkere på flere år. Disse lærebedriftene forsvinner fra statistikken (innmeldt behov for lærlinger til Trøndelag fylkeskommune).

Region Namdalen

Det er positivt at det opprettholdes tilbud på helse- og oppvekstfag på Olav Duun og Grong videregående skole. Høstens formidling (2025) til læreplasser viser at det var en positiv økning i ungdommer som valgte å gå som lærling. Det står fortsatt igjen ledige læreplasser i regionen som viser at behovet er vedvarende stort.

Innenfor IT- fag og service og administrasjon har OKS Trøndelag SA lærlinger i aktive kontrakter. Det er muligheter for omkring 10 lære plasser innenfor disse programområdene. Når tilbudene flyttes sørover og tas ned, må næringslivets behov for arbeidskraft dekkes av ufaglærte og voksne.

Flere bedrifter har gitt opp å tilsette lærlinger da de ikke har fått søkere på flere år. Disse lærebedriftene forsvinner fra statistikken (innmeldt behov for lærlinger til Trøndelag fylkeskommune).

Gjelder alle regioner

Modulstrukturert fag- og yrkesopplæring (MFY)

MFY er innført som hovedmodell for voksenopplæring i yrkesfag i første rekke helsearbeiderfaget (som gjelder for OKS Trøndelag sine bedrifter) fra høsten 2024. Tidligere høringsforslag sier lite om hva MFY innebærer for bedrift og hvordan dette i praksis skal gjennomføres. Det er fortsatt mye uavklart i forhold til gjennomføring etter en lang innfasing og ingen økonomiske incentiver per i dag.

Intensjonen med ordningen er at mye skal foregå i praksis, da ute i bedrift.

Medlemsbedrifter i OKS Trøndelag SA har et behov for faglært arbeidskraft. Deres erfaring så langt er at dette er svært ressurskrevende. Flertallet av elevene fra MFY har for lite faglig kompetanse og språklige utfordringer. Vi opplever at disse hadde hatt mer utbytte av språkpraksis, så de ikke bruker opp skoletiden for helse på å lære seg språket. Bedrift har behov for en start og sluttdato på kontrakt for opplæring, noe som utfordrer fleksibiliteten som er innenfor denne ordningen.

OKS Trøndelag har god kjennskap til bedriftssiden og vurderer det slik at nye modeller og endringer vil kunne påvirke kapasiteten og motivasjonen for opplæringen. I en opprettelse av nye modeller, moduler og prosjekter, begrenses opplæringskapasiteten til en bedriftsgruppe som fra før av, tilstreber å innpasse oppfølging av lærlinger (og andre opplæringsordninger) i en travel hverdag.

Medlemsbedrifter i OKS Trøndelag signaliserer at tilskudd for å drive opplæring i bedrift, er vesentlig og nødvendig for å kunne sette av tid og ressurser til oppfølging og veiledning av folk i en opplæringssituasjon. Oppvekst og helsesektoren er fra før av godt kjent med ulike type «praksis plasser» (kvantitative ordninger) og understreker at dette ikke er det samme som lærlingeordningen (kvalitativ ordning) som innebærer både opplæring og verdiskaping (selvstendig arbeid som man mottar lønn for). OKS Trøndelag er ikke enig i at MFY skal innføres som eneste tilbud for voksne i Helsearbeiderfaget og at det bør være mulighet for å gå ordinært to år i skole og to år i bedrift. For de som har alt bestått på Vg1 og Vg2 eller blir realkompetansevurdert, så mener OKS Trøndelag SA at de bør tilbys ordinært læreløp.

Det blir av stor betydning at de som sitter på sentralt inntak i fylket og lærere på videregående skoler som tilbyr MFY er kjent med muligheten for å ha lærekontrakt i lærebedrift. OKS Trøndelag SA er bekymret for et en nedskalering av helsearbeiderfaget med bakgrunn i MFY. **Dette må ikke gå på bekostning av tilbudsstrukturen for ungdommer.**

Oppsummert:

- Det er av betydning å beholde de søkbare tilbudene slik at de oppleves som stabile og ivaretar nettverk og kompetanse som er bygd opp over tid på den enkelte videregående skole.
- En stadig nedskalering av yrkesfagtilbudene på de enkelte distriksskolene vil svekke skolene og gi for lav rekruttering innenfor yrkesfag. Dette vil føre til for lite tilgang på arbeidskraft i distriktene.
- Fortsatt kvalitet i voksenopplæringa i yrkesfag med bruk av lærlingordningen (og andre eksisterende ordninger) i fagopplæring gjennom MFY.

Med vennlig hilsen

OKS Trøndelag SA